

3618

A u s t r i j o s L i e t u v i u T a r y b o s

I N F O R M A C I J O S

5. Aug. 1950

1950 m, liepos men. 25 d.

III metai

Nr. 6 (42)

G E D U L O D I E N A

Birželio men. 8 diena žiauri mirtis isplese iš mūsų lietuvių tarpo viena garbingiausių - tauriausių tautiečių ir kovotojų už Lietuvos reikalus, Dr. K. Grinių. p. Grinių seimai ir visiems, kurie yra kovoje bei kovoja už Lietuvos laisvinimą reiskiamo sirdinga užuojauta.

Austrijos Lietuvių Taryba

Pasklidusi žinia apie Dr. K. Grinių mirtį kiekviena padarė lietuvių sujaudino, nes šiuo metu netekome tokio garbingo tautiečio, kuris visa savo gyvenimą buvo pasventęs lietuvių tautai.

Laidotuves buvusios nepaprastai išpuilingos, dalyvavo didelės žmonių minios.

Dr. Grinių palaikai bus laikomi Čikagoj iki to laiko kada juos galės pervežti Lietuvon ir palaidoti testamentu nurodytoje vietoje.

Apie Dr. K. Grinių gyvenimą bei kovą dėl lietuvių placiau aprasysime sekanciam Inf. numerįje.

Genocides diena

Placiai po visa pasauli issisklaide baltiečiai minejo tas žiaurias-tragiskas 14-18 birželio dienas. Jei kas neturejo galimybes jas paminti viesai susirinkus tai kiekvienas savo sirdy prisimine tą dieną. Tos dienos ir liks amžiams istorijoje užfiksuotos - genocides dienos (Genocidenusikaltimas-istisu žmonių grupių, seimų, giminių ir tautų naikinimas).

Manu vargu rasis bent vienas žmogus tremtyje iš kurio šeimos gimiū artimųjų nebutu išvežta Sibiran, kame jau daugelis žiaurių žmonių bei sistemos baisiose salygoje yra mirę arba išžudyti. Kiekvieno piliečio pareiga budėti tėvynės sargyboj, visais budais detis, kad išlaisvinus savo brangią tėvynę iš to žiauriaus jungo.

Visam pasaulyje išblaskyti

B R O L I A I L I E T U V I A I !

Mazoji Lietuva, kaipo nedaloma Lietuvos dalis, šiandien kenčia visos Lietuvos kančias; ji yra toje pacioje bolševizmo priespaudoje. Mūsų visu karštas noras, kad drauge su Didžiąja Lietuva būtų atvaduota ir Mazoji Lietuva. Atvadavimo darbas tegalimas visu lietuvių pastangomis. Mūsų salygos, kuriomis darbas vykdomas, yra ytin sunkios, nes mūsų žmonės, neteke savo krasto, neturi galimybių nei emigruoti, nei susikurti čia didesnio savo tautinio gyvenimo židinio. Tad, Mazosios Lietuvos lietuvių likimas yra dar sunkesnis už Didžiosios Lietuvos lietuvių likimą, ir darbas lietuvių bei išlaikyti reikalingas dar didesniu auku.

Mazosios Lietuvos Taryba, atstovaudama, gindama ir kovodama už Mazosios Lietuvos išlaisvinimą ir Mazosios Lietuvos lietuvių išlaikymą lietuvių tautai, yra reikalinga ne tik didžiū pastangų, bet ir lesu.

Didžiosios Lietuvos laisvinimui vadovauja VLIKAS, gi Mazosios Lietuvos - Mazosios Lietuvos Taryba. Tautos Fonda administruoja VLIKAS. Nepavykus sudaryti bendro visos Lietuvos išlaisvinimo organo, nepavyksta susitarti ir dėl Tautos Fondo lesu. Neabejodami gausia ju iš Tautos Fondo,

atlikome visa eile neatideliotiniu ir butinu tautai darbu ir ibridome i skolas. Turedami uzbaigti sia nenormalia padeti ir negaledami atsisakyti nuo pat 1918 metu musu didziausiomis aukomis vykdome Mazosios Lietuvos islaisvinimo darbu ir Mazosios Lietuvos lietuviu islaikymo, saukiamas pagalbos, kreipdamiesi i musu tautos iseivija ir tremtinius prasydami savo prisideti kartu ir prie Mazosios Lietuvos islaisvinimo ir lietuvybes islaikymo Mazosios Lietuvos lietuviu tarpe.

Apie isskirtasiassaikas Mazosios Lietuvos islaisvinimo Fondan bei visais kitais Mazosios Lietuvos vajuus reikalais prasome kiek galima skubiau pranesi Mazosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo pirmininkui E. Simonaičiui, adresu:

Herr Simonaitis, Detmold, Oesterhausstr. 19, Germany.

Visa Lietuva uz kiekviena Lietuvi -
visi lietuviai uz viena Lietuva !

Tuebingenas, 1950.5.15

Mazosios Lietuvos Tarybos
P R E Z I D I U M A S

Linz'o apsilanke naujas BALF'o igaliojotinis
Kun. K. Razminas 1950.VI. 16 d.

Kun. Dr. Konciaus rastu naujai paskirtas BALF'o igaliojotinis Austrijai kun. Razminas lankosi Linze ir papasakojo apie savo inspekcine kelione po Austrija. Su juo drauge vyko ir Lietuviu CARITAS igaliojotinis kun. Dr. Balcinskas.

Aplanke visas Austrijos lietuviu kolonijas ir asmeniskai susipazine su tikraja padetimi. Austrijoje gyvenanciu lietuviu padetis vietomis yra tikrai apgailotinam stovy, o ypac tai seneliu, invalidu, ligoniu bei nasliu moteriu su mazais vaikais. Si padetis darosi juo sunkesne, nes IRO likvidavus, pastarieji perduodami austru valdziai.

Paskutiniu metu buvo gauta rubu, kad ir ne nauji, bet vis tik didele parama. Be to gauta CARE pakietu.

Norima isrupinti, kad tos seimos kurios pacios negali uzsidirbti ne del ju priklausanciu priezasciu, butu selpiamos nuolatine, kad ir nedidele pasalpa.

Taip pat buvo daugelio gyvenanciu lietuviu Austrijoje pareikstas noras, kad likusieji lietuviai butu perkelti Vokietijoje i lietuviu gyvenamas vietas.

Pastebetina, kad tai buvo pirmas vieno BALF'o igaliojotinio apsilankymas visose Austrijos lietuviu kolonijose.

Kun. Razminui pasiuokus, buvo pareiksta padeka BALF'o pirmininkui kun. dr. Konciui uz teviska rupinimasi lietuviais Austrijoje.

BALF'o pirmininkas kanauninkas Dr. Koncius Linz'o

Liepos 9 diena, Vyskupas Brizgys, kanaun. Dr. Koncius ir BALF'O igaliojotinis Austrijai kun. Razminas lankosi Linz'o ir padare pranosima lietuviu liocianciais klausimais.

Prie Niedernhard'o baznycios svecius sutiko Austrijos Lietuviu Taryba bei apylinkes visuomene. 11 val. toje pacioje baznycioje Vysk. Brizgys atlaiko pamaldas, o 2 val. po pietu YMCA/YWCA patalpose ivyko susirinkimas-pasikalbėjimas su sveciais.

Kanaun. Dr. Koncius tikslas Europoje - kiek galima greiciau sutvarkyti uzkliuvusias bylas IRO centre, Klaipedos lietuviu priemima IRO globon ir taip nadinamu 1941 m. repatrijentu reikalu sutvarkyma.

Lankytasi Paryziuje, Romoje, Zenevoje, Frankfurte ir kotosose vietose. Pasikalbėjimuose ir konferencijose su Mr. Thomas, Eligibility skyriaus virsininku, Mr. Fuller Resettlement Departamento virsininku ir su daugeliu kitu nuodugniai issiaiskino iskilusieji klausimai ir kan. visur rado supratimo ir pritarimo. Galutinai dalykams isspresti tohka dabar Magr. Konciui susipazinti su tikra padetimi Austrijoje, Belgijoje, Olandijoje ir kitur.

Pirmininkas labai dėmėjosi visais tremtinių reikalais ir ju ateitimi, išreikšdamas viltį, kad vistiek bent didžioji dauguma tures laimės galutinai patekti į pastėvesnės saligas savo atečiai kurti. BALF'o sėlpmas siėkia gelbeti tikrai dideliame varge esancius lietuvius, bet sveikiems ir galintiems dirbti tenka labiau patiems rūpintis savą egzistenciją, nes pasalpuBALF' negali lygiai ir proporcingai visiems lietuviams parūpinti. Ypac atkreipe dėmesį į ligonius, senelius, naslaicius ir negalincius emigruoti tautiecius.

Pirmininkas labai gražiai atsiliepe apie Amerikos naujus gyventojus - DP lietuvius - kurie tarpusavy sugyvena labai gražiai ir vieningai, mokosi amatu, kalbos ir kita. Yra ir tokiu, kurie perkasi namus, automobilius ir isitaiso visai padosrius baldus ir t.t.

Linz'o apylinkes moterys iteike sveciams rankdarbiu tautiskais rastaiss. Morkunaite ir Karvelyte padeklamavo eilerascius, o Rutkauskaite ir Marciukai-tis iteike sveciams geliu puokstes.

Pirmininkaujant Prelatui Penkauskui susirinkimas baigtas Tautos Himnu.

- - -

Gauta is dipl. ekoncmisto J. Balsio straipsni, "JAV dolerio mokamoji galia", su malonumu talpiname musu Informacijose, kad supazindinus musu mie-lus skaitytojus su praėita bei dabartine Amerika.

Siek tiek apie sio straipsnio autoriu.

p. Balsys su savo seima pasitraukes is Lietuvos apsigyveno Braunau apylinkej, kame ejo amerikieciu valdzios igaliotinio pareigas lietuviu DP reikalams, veliau buvo isrinktas pabaltieciu atstovu prie Braunau Information Center. Lietuviu pradzios mokyklos ved-jas ir mokytojas, Braunau lietuviu komiteto pirmininkas ir veliau Lietuvos Raudonojo Kryziaus Ried'o apylinkes pirminkas, tai znogus, kuris nesigailejo nei savo triuso nei laiko. Persi-keles i JAV nepamirsta ir cia pasilikusiu savo tautieciu ir vienokiu ar ki-tokiu budu paremia juos.

J. A. V. dolerio mokamoji galia

XIX simtmecio antrojoje puseje, o ypac XX simtmecio pradzioje isaugo lietuviu emigracija i JAV. Vieni bego nuo caru Rusijos policijos persekio-jimo del tautinio ar politinio veikimo, kiti emigravo, noredami isvengti ilgametes, nekenciamos karo tarnybos Rusijos armijoje, o dar kiti ieskojo geresniu gyvenimo salygu Naujajame Pasaulyje. Rysium su lietuviu emigracijos didejimu i JAV plito ir JAV piniginiu vieneto - dolerio - populiarumas Lietuvoje. Vieni isiviai siusdavo dolerius Lietuvon skoloms mokoti arba kaipo dovanas savo gimincams, kiti su doleriais patys grizdavo Lietuvon ir patogiai isikurdavo. Dalinai del siu aplinkybiu ir nepriklausomos Lietuvos piniginis vienetas Litas buvo susietas su doleriu, o ne su kurios nors kitos Europos valstybes valiuta, nustatant pariteta: 1 doleris = 10 litu. Veliau sia paritetas, del JAV istikusio milzinisko ekonominio krizio 1929 m. ir nu-sitesusio eile motu, buvo pakeistas i 1 doleris = 6 litai, kitaip sakant, dolerio mokamoji galia krito 2/5 kartu.

Po antrojo pasaulinio karo ivairus prokybiniai atsiskaitymai tarp valsty-biu atliekami dolerio pagrindu. Net ir Sovietu Sajunga iki siol prokybine-se sutartyse ne tik su Vakaru valstybomis, bet ir su savo satelitais atsiskai-tydavo dolerio pagrindu. Po paskutiniojo rublio ir dolerio pariteto nustatymo pasak spaudos, atsiskaitymo pagrindu busias vartojamas "auksinis" rublis...

Kas budnas Austrijoje, Vokietijoje ir kitur tremtyje nesistenge suciupti doleri? Kada antrojo Pasaulinio Karo pasekoje veik visu Europos valstybiu valiutos, isskyrus Sveicarijos franka, Svedu karona ir t.t. daugiau ar maziau rusmuko, doleris liko vienintelis pageidaujamas pinigas.

Kokia gi dolerio mokamoji galia yra siandien JAV? Ar jis istikruju su-daro pastovia mokejimo bei taupymo priemone?

Reikia prisiminti, kad antrasis pasaulinis karas JAV-bams kainavo apie 300 milijonų dolerių, o valstybinis išškolinimas pasiekė 1700 dolerių kiekvienam gyventojui. Be to, ryšium su Marshal plano vykdymu, žemės ūkio produktų kainų palaikymu (perteklius superkamas valdžios lėšomis!) karo veteranų aprūpinimu, namų, kelių ir kitokios statybos finansavimu, ginklavinimu ir t.t. paskutiniu metu JAV biudžetai subalansuojami su žymiais deficitais: 1948 m. deficitas siekė apie 5 milijonus dolerių, o 1949 m. biudžetas numatomas su dar didesniu deficitu (biudžetiniai metai prasideda liepos 1 d.) Deficitai dengiami vidaus paskolomis, už kurias mokamos palūkanos, šiuo metu jau apie 5 milijonus dolerių per metus. Iš to matome, kad kas metai į JAV ūkį išlieja didžiulės pinigų sumos, kurios nėra padengtos jokiomis ūkinėmis gorybomis, bet sudaro palūkanas, paslėpas, primokejimus ir t.t. Dėl pinigų ūkineje apyvartoje didėjimo ir žemės ūkio produktų kainų palaikymo maždaug karo metu lygyje, maisto kainos paskutiniojo dešimtmečio begyje yra padidėjusios apie du kartus:

	1940 m.	1950 m.
1. Tuzinas kiaušinių	21 ct.	45 ct
2. Sviesto svaras	39 "	73 "
3. Bekono	17 "	39 "
4. Jautienos (steak)	27 "	89 "
5. Kiaulienos file	15 "	49 "
6. Sviedžių bulvių 4 svarai	13 "	20

Kada pagrindinė maisto kainos kyla, kartu kyla ir pragyvenimo išlaidos. Ryšium su tuo darbininkų unijos (profesajungos) išsikovoja darbo atlyginimo padidėjimą. Producentai, turėdami daugiau išlaidų, kelia gaminių kainas. Šito ekonominio sukuriu parchoje dolerio mokamoji galia per eilę metų žymiai krito. JAV Darbo Statistinės Biuro duomenimis, dolerio mokamosios galios kritimas atrodo taip: jei 1935-1939 m. laikotarpiu 200 ivairių reikmeniu vidutine kaina žymesime indeksu (rodikliu) 100, tai tu pociu 200 ivairių reikmeniu vidutine kaina buvo:

metai	indeksas
1941	105
1943	123
1947	157
1950 vas. mėn.	166

Tad, išvede procentinį santykį, arba paprastu būdu pagrindinį indeksinį skaičiu 100 padalinę iš paskutiniojo indekso 166, surasime, kad iki 1930 m. sutaupytas doleris dabr boliko vertas tik apie 60 centu ir i aukso doleri senai nebekeičiamas...

Kokios tolimesnės perspektyvos? Nemazas kongreso nariu skaičius ir siap visucmenininkai griežtai pasisako prieš deficitini biudžeta bei dolerio mokamosios galios smukimą. O is kitos pusės pasaulio politinė konjunktura spirte spiria dede Sama vis naujus milijonus dolerių (arba tiek pat ūkiniu gorybiu) mesti i komunistu dar neapvaldytus krastus. Kokia tatai tures itaka i dolerio mokamąja galia, parodys ateitis.

Austrijos Lietuviu Taryba persiunte platu memorandumu BALF'o pirmininkui kun. Dr. Koncui 1941 m. repatrijavusiu reikalu.

Minetam memorandumu placiai isdestomi motyvai, dol kuriu okupavus bolshevikams Lietuva, dalis pilieciu stengosi vėsokiais budais issprukti is ju nugu. Minoti pilieciai, repatrijantai, isvyko ne kaip koki vokieciu simpatikai - kolaborantai, bet daugumoj juos varto apleisti savo tėvyne baimo buti istrontais- nuzudytais. Tos rusios pilieciu, be DP teisiu, osama apie 130 asmenu.

Jau norėtusi, kad visi turētu teise omigruoti ten kur atrodytu kiekė vienam geriau bei saugiau.

DEMESIO !

Jau koleta kartu buvo prasyta per Lietuvos Raudonojo Kryžiaus igaliotinius, o kur ju nera tai lietuviu koloniju seniumus, surinkti solidarumo bei savisalpos mokescius.

Iki sio laiko balsas liko tyruose. Kai kurie ne tik kad nesurinko, bet neteikese ir atsakyti i rastus.

Dar syki prasome rasti galimybiu minetus mokescius per savo igaliotinius bei atstovus sumoketi. Kurie negalite del kokių nors priezasciu sumoketi, paduokite pareiskimus nurodant nemokejimo priezasti. Pareiskimus iteikti savo igaliotiniams. ALT perziures ir issprendusi pranes kas atleistas yra nuo mokescio.

Austrijos Lietuviu Taryba

Austrijos Lietuviu Taryba sirdingai dekoja siems tautieciams, kurie materialiai pareme musu Informaciju Biuleteni, butent:

p. Baliui, Jociui, Balsiui, Vokietaitytei ir Meiliumui.

Sarapnickas Juozas gyv. Kanadoj uzprenumeravo Austrijos Lietuviu Tarybai leidziamą Kanadoj lietuviu laikrasti.

Geros Kloties !

Pastaruoju metu apleido Austrija ir isvyko sekantieji lietuviai, i Australija: J. Paulauskas, J. Didvalyte, O. Naujokaitiene. I Kanada - Viktoras Pliuskaitis.

Per vargus ir kancias i uzjuri

Pereitam "Inf" numery atsisveikinam su buv. Austrijos Lietuviu Tarybos pirmin. dr. Petru Neniskiu, kuris buvo priimtas i Australija ir buvo jau savo kelione pradejes. Nekuri laika iskamotas Italijoje pereinamoj stovykloj buvo grazintas atgal i Linz'a. Bet greit laime nususypsojo, nes greit buvo priimtas Venezuelon.

Jau gauta zinia, kad visa seima laimingai pasieke Venezuela. Buvo maloniai sutiktas vietinio lietuviu komiteto. Mes visai nesistebiam, nes yra ke džiaugtis, nes Vencuelieciu seima padidejo stipriu visuomenininku. Likusieji lietuviai linkime gero gyvenimo, kad ir uzjury paaikotu savo joga lietuviskajam gyvenimui.

Statistika lietuviu Austrijoj

Viso siuo metu esama lietuviu	335.-
vaiku	96
seneliu virs 50 metu	58
ligonių	36
be DP teisiu	130
naslaiciu	23
gyvena lageriuose	167
" privaciai	168

Didziausios kolonijos: Linz 86, Braunau 54, Saazburg 50.

Maziausios kolonijos : Kaernten 16 asmenu ir t.t.

Tenka dziaugtis, kad kai kurios kolonijos pilnai sumokejo jiems priklausancius mokescius: Linz'o apylinke, Braunau ir Ried'o apylinke.

Liepos 2 diena per Sveicarijos radija Beromuenster, buvo transliuojama lietuviskai. Malonu, kad lietuviu atkaklumas vis daugiau ir daugiau visose srityse sau teisiu iskovoja.

BLAUDZUNAITĖ

A. L. T.

Linz/D., Spachhof
Arnetweg 6

Drucksaal

Hochwüden

Priester K. Rasm

Jarno. 44

2/4 HND

Tirol

